

СТАНОВИЩЕ

**за дисертационен труд на тема:
„УПРАВЛЕНСКИ КОМПЕТЕНЦИИ НА РЪКОВОДИТЕЛЯ ЗА
ЕФЕКТИВНО ФУНКЦИОНИРАНЕ НА ОРГАНИЗАЦИИ ЗА
СОЦИАЛНИ УСЛУГИ ОТ РЕЗИДЕНТЕН ТИП ЗА ДЕЦА И
МЛАДЕЖИ“**

**за присъждане на образователната и научна степен “доктор”
по професионално направление: 1.2. Педагогика
специалност „Управление на социално-педагогическите институции“**

на докторант Мариела Веселинова Георгиева

**Научен ръководител:
доц. д-р Божидара Кривирадева**

**Автор на становището: доц. д-р Тинка Иванова от Университет
„Проф. д-р Асен Златаров“ – Бургас**

Данни за докторанта: Мариела Георгиева е родена през 1988 г. Средното си образование получава в СОУПНЕ „Фридрих Шилер“ – гр. Русе. Квалификацията, която има от висшето си образование – „Социални дейности“ (ОКС „бакалавър“) и „Социален предприемач“ (ОКС „магистър“), намира естествено продължение в докторантура по Организация на социално-педагогически институции към Катедра Теория на възпитанието на Факултета по педагогика. Работата като доброволец от Европейска Доброволческа Служба в SOS Детско селище, трудовият стаж в Центъра за социална рехабилитация и интеграция за незрящи – гр. Русе, допълните курсове и сертификати изграждат профила на мотивиран и целенасочен специалист в областта на социалните дейности. Посоченото има своето благоприятно отражение върху дисертационното изследване.

Анализ на дисертационния труд: Представената дисертация е структурирана в Увод, три глави, Обобщени изводи и заключение, Библиография и Приложения. Общ обем 241 стр. Библиографията съдържа

183 източници, от които 149 на кирилица и 34 на латиница. Теоретичното изследване е онагледено с 13 таблици и 10 фигури, а резултатите от емпиричното изследване са представени в 13 диаграми и 2 схеми. Структурата на дисертацията отговаря на методическите изисквания за разработка от такъв вид.

В Увода докторантът обосновава актуалността на изследвания проблем, коректно формулира параметрите на изследователската програма и инструментариума за нейното реализиране. Те са реалистични и изпълними, отговарят на темата на дисертацията. Изследваната проблематика е значима в теоретичен и практико-приложен аспект.

Първа глава – Теоретични измерения на понятието „социална услуга от резидентен тип“, разкрива развитието на социалната грижа за деца и младежи в исторически аспект и в международен план. Докторантът демонстрира отлични умения да прецизира информацията, да защитава тезата си с аргументи, да съпоставя и да сравнява. Въз основа на традициите, съществуващата практика и законодателните промени докторантът определя понятието „организация за социални услуги от резидентен тип за деца и младежи“. Търсенето на теоретична яснота е важна за по-нататъшния ход на изследването. След анализ на чуждестранни изследвания относно изискванията за добро управление на резидентен дом се поставя въпроса за управленските компетенции на ръководителя и косвено се подсказва, че в България липсват проучвания от такъв характер. Преходът между структурните компоненти на дисертационния труд е логичен и обоснован.

Втора глава е същността на теоретичното изследване. Докторантът приема отново предизвикателството да внесе яснота в понятийния апарат относно компетенция, компетентност, видове, класификации за тях. Въпреки немалобройните публикации и на български автори в тази област, се установява, че у нас липсват единни критерии и стандарти на

професионални и управленски компетенции. Докторантът доказва, че това се превръща в проблем още на етапа за подбор на кадри, въпреки съществуващите възможности за допълнителна подготовка на управленски кадри в системата за социална работа с деца и младежи. Като се използва чуждият опит, но съобразно българските условия и среда, е представена теоретична рамка за управленски компетенции на ръководителите на организации за социални услуги от резидентен тип за деца и младежи, конкретизирана в четири основни клъстера от знания, умения и качества с различен брой компетентности.

Теоретичното изследване убедително разкрива уменията на докторанта за задълбочен анализ на изследвания проблем, който се базира на значителен брой литературни източници и автори. Той представя различни гледни точки, но не губи своята визия за ръководителя на социалната институция и я отстоява последователно и аргументирано.

Трета глава съдържа дизайна на изследването, анализ на резултатите от емпиричното изследване, проведено в два етапа – констатиращ и преобразуващ. Използвана е подходяща методика. Значителен е броят на респондентите – 51 ръководители и 190 служители от цялата страна. Изследвани са 23 ключови знания, умения, качества, които според докторанта формират рамката на управленските компетенции на ръководителите. По своя обхват изследването има национален характер и представлява интерес за широката научна общност, не само защото липсват такива изследвания, но и защото може да се превърне в източник на идеи за образование и квалификация на работещите в организациите за социални услуги от резидентен тип за деца и младежи.

След като установява съществуващото ниво на управленските компетенции на ръководителите докторантът успешно апробира модел на Център за обучение и сертификация. Това дава завършеност на дисертационния труд, доказва неговата практико-приложна стойност.

В резултат от теоретичното и емпиричното изследване докторантът формулира изводи и заключение, които съответстват на получените резултати и техните анализи.

Представеният автореферат е с обем от 54 стр. В структурно и съдържателно отношение той отразява вярно дисертационния труд. Посочените от докторанта приноси са основателни и коректни. Научната самооценка е адекватна на постигнатото.

По темата на дисертацията са публикувани шест статии, от които три в чужбина. Като брой и представителност те са достатъчни за такъв тип изследване.

Научни приноси:

Бих обобщила следните достойнства и приноси на дисертационния труд в теоретичен и практико-приложен план:

Направен е преглед на системи за отглеждане и възпитание на деца извън семейна среда в България и по света и на базата на традициите, променящата се нормативна база и обществени нагласи се търсят съдържателните аспекти на промяната след деинституционализацията.

Представени са характеристики и специфика на социалните услуги от резидентен тип за деца и младежи, изграждащите се у нас организации за този вид социални услуги, нормативна база и основна терминология.

Посочени са критерии за оценка на ефективността на организациите за социални услуги от резидентен тип за деца и младежи и е конкретизирана теоретична рамка за професионалните компетенции на техните ръководители.

Апробиран е модел за различни форми на квалификация на специалисти в областта на резидентната грижа в България като са посочени неговите цели, задачи, принципи, дейности, функции.

Заключение: Представеният дисертационен труд е завършена авторска концепция на докторанта с изразена позиция и аргументи,

съответства на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България. Предвид посочените достойнства и научни приноси изразявам своя положителен вот и предлагам на Научното жури да присъди образователна и научна степен „доктор“ на Мариела Георгиева.

18.04.2017 г.

Автор на становището:

/доц. д-р Тинка Иванова/